

Edebiyat

www.edebiyatnotu.com

Cumhuriyet Dönemi 1923-1950

Cumhuriyet Dönemi 1923- 1950

- Roman, insanın başından geçmiş ya da geçebilecek, tasarlanmış olayları anlatan uzun, kurmaca metinlere denir.
-
- Roman, bir olay etrafında gelişir; ana olayı destekleyen ikinci dereceden olaylar yardımıyla ve kahramanların duygularının incelenmesiyle derinleşir. Roman bir olay, olayda yer alan şahıslar (kahramanlar), olay zamanı ve olayın geçtiği yer (mekân) olmak üzere dört temel unsur üzerine kurulur.

1923 – 1950 Cumhuriyet Dönem'i Roman Özellikleri

- Servetifünun Döneminden itibaren teknik yönden kusursuz, Batılı romanlarla boy ölçüşebilecek
- romanlar yazılmaya başlanmıştır. Halit Ziya Uşaklıgil bu dönemin en önemli romancısıdır.
-
- 1923 – 1950 Yıllarında Türk Romanı
-
- 1910 yılından itibaren milli duyguların ağır basmasıyla ve Türkçülük akımının etkisiyle milli konulara değinen, Anadolu'yu konu edinen romanlar yazılmaya başlanmıştır.
-
- 1923-1950 yılları arasında sanatçılar eserlerinde ele aldıkları konuları günlük yaşamdan alarak gözlemci-gerçekçi bir şekilde toplum sorunlarını detaya inmeden işlemiştir.
-
-

1923 – 1950 Cumhuriyet Dönem'i Roman Özellikleri

- Cumhuriyet'in ilan edildiği ilk yıllarda sanatçıların büyük bir çoğunluğu toplumsal konulara yönelerek bazı sorunları gerçekçi bir şekilde dile getirmişlerdir. Toplumdaki sorunları görüp bunu gerçekçi bir şekilde aktarma amacı olduğundan daha çok realizmin etkisi vardır.
-
- 1930'lara kadar Milli Edebiyat etkisinde gelişen romanda eskiye karşı yeni değerlerin yüceltilmesi işlenmiştir.
-
- Bu dönemde Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi romancılarımız eser vermiştir.
-
- 1930'lardan sonra Türk romanında köylülerin, işçilerin, geçim sıkıntısı çekenlerin yaşamından ve sorunlarından söz edilmeye başlanmıştır.

- Romanlarda Anadolu coğrafyası ve insanı, köyden kente göçün neden olduğu sorunlar Sadri Ertem, Sabahattin Ali gibi toplumcu-gerçekçi anlayışa bağlı sanatçılar tarafından işlenmiştir.
-
- İnsanın gerçekliğini psikolojik yönüyle anlatan Peyami Safa, Abdülhak Şinasi Hisar gibi romancılar da bireyin iç dünyasını esas alan yönelimle romanlar yazmışlardır.
-
- 1923 – 1950 yıllarında sanatçılar, konularını günlük hayattan almışlar, toplum sorunlarını derine inmeden gözlemci-gerçekçi eserler yazmışlardır.
-
- Cumhuriyet'in ilk on yılında sanata hakim olan toplumsal fayda anlayışı azaldıkça birçok sanatçının kişilerin psikolojik durumlarının tahlil edildiği psikolojik roman türüne yöneldikleri söylenebilir.
-
-

- Duygusal ve acıklı olaylar üzerine kurulmuş, rastlantılarla gelişen, zengin-yoksul, iyi-kötü gibi kalıplaşmış tiplerin işlendiği romanlar ortaya konmuştur.
-
- 1940'lardan itibaren II. Dünya Savaşı'nın yıkımları, iki kutuplu bir dünyada kendine yer açma çabaları, sanayileşmenin getirdiği problemler, iç ve dış göç olguları romanlarda işlenmiştir.
-
- Bu dönemde yazarlar çok iyi tanıdıkları yöreleri, o yörelerin insanlarını hayat mücadeleleri ve yaşama biçimleriyle yansıtmaya özen göstermişlerdir.
-
- Bu dönemin romancılığında görülen en önemli yönelimlerden biri de köy romancılığıdır. Köy gerçeği romanlarda etkili biçimde ele alınmıştır. Kasaba ve şehirlerde yaşayan dar gelimli insanların içinde yaşadıkları toplumsal düzen de giderek romanlarda ele alınmıştır.

- Türk kadınının çağdaşlaşmak için verdiği mücadele başta olmak üzere, ekonomik bağımsızlığı, kadın-erkek münasebetleri, kadının aile ve toplum içindeki yeri, durumu da romanlarda ele alınmıştır.
-
- Ahmet Hamdi Tanpınar, Abdülhak Şinasi Hisar ve Peyami Safa da bu dönemde bireyin içsel sıkıntıları üzerine yoğunlaşmıştır.
-
- Halide Edip Adıvar'ın Handan, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur ve Peyami Safa'nın Dokuzuncu Hariciye Koğuşu adlı eserleri dönemin psikolojik roman örnekleri arasında yer almaktadır.
-
- Tezli romanda ise Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Yaban, Kemal Tahir'in Devlet Ana adlı romanları dikkat çeker.

1923- 1950 Arası Cumhuriyet Dönemi Romancıları

- Yakup Kadri Karaosmanoğlu
-
- Refik Halit Karay
-
- Peyami Safa
-
- Ahmet Hamdi Tanpınar
-
- Memduh Şevket Esendal
-
- Sâmiha Ayverdi
-
- Aka Gündüz
-
- Mahmut Yesari

Yakup Kadri Karaosmanoğlu (1889 – 1974)

- 20. yüzyıl Türk edebiyatı yazarlarındanadır. Deneme, makale, oyun, monografi, anı türlerinde eserler veren sanatçı, asıl ününü romanlarıyla sağlamıştır. Tarihî ve toplumsal olayları
- romanlarına konu edinerek Tanzimat ile Cumhuriyet arasındaki dönem ve kuşakların geçirdikleri sosyal değişimi, bunalımlarını, yaşayış ve görüş farklılıklarını işlemiştir.
-
- Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Eserleri:
-
- Bir Serencam, Rahmet, Milli Savaş Hikâyeleri adında hikâye kitapları;
-
- Kiralık Konak, Nur Baba, Hüküm Gecesi, Sodom ve Gomore, Yaban, Ankara, Bir Sürgün, Panorama adında romanları;
-
- Zoraki Diplomat, Politikada 45 Yıl adında anı türünde kitapları vardır.